

pres-kliping · press-clipping

NOVINSKA DOKUMENTACIJA

NOVINSKO IZDAVAČKO PREDUZEĆE

PRESS PUBLISHING ENTERPRISE

Beograd — Knez Mihajlova 2/1X — Pošt. fah — P. O. Box 95,

Tel. 621-578 — Žiro račun — Current Account: 608-1-1572-1

Isečak iz lista

Newspaper cutting

VJESNIK
Zagreb

18. 11. 1971

Sp. 8621, str. 5

LIKOVNA UMJETNOST

Mistika materijala

Izložba skulptura i grafika Petra Hadži Boškova, Galerija
suвременe umjetnosti Zagreb

Kipar Petar Hadži Boškov (r. 1928) pripada obnoviteljskoj generaciji moderne makedonske likovne kulture. Boraveći neko vrijeme, nakon diplome na ljubljanskoj ALU, u Britaniji on je sigurno bio impresioniran izvanredno bujnim previranjima u engleskoj skulpturi, poniješvi sa sobom neizbrisive dojmove, kako se meni čini, o djelima Armitagea i Chadwicka. Jer, još dugo godina nakon te studijske ekscurzije njegove su skulpture kao fetiši prikrivenog značenja, oni Readovi »likovni simboli umjetničkova unutrašnjeg osjećanja numinoznosti i misterijes. Tek u najnovije vrijeme (teško je reći kad je taj proces počeo, jer se umjetnik u Zagrebu predstavio samo djelima iz 1970). Petar Hadži Boškov posvetio se umjetnosti oživljavanja materije. Njegovu današnju skulpturu bitno obilježava ona vrst »fizičkog transcendentizma« koja je karakteristična za čitavu jednu struju modernog, demitologiziranog kiparstva.

Poneke skulpture Hadži Boškova podsjećaju na ventikalni elan Luginbuhlovih tvorbi od čeličnih ploča, samo što u našeg kipara ima više konstruktivnih deformacija; ako se u Luginbuhlovu slučaju može govoriti o modernom graditeljskom nagonu, za postupak Hadži Boškova, prije bi se moglo ustvrditi da izaziva predodžbu o rezbarenju u metalu. Značaj njegova naročtog odnosa prema materijalu jasno se očituje u oblicima. Čelik ostaje nakon

posredovanja umjetnikovih alatki ukrućen, kao omamljen od torzionih posjekotina. Zakošnjavanjem ploha i naglašenom bridovitošću profila Hadži Boškov postiže snažnu kristalizaciju ritmova. Nastojanjem na kontrastima glatkih, zrealnih i hrapavih, zrnatih površina kipa polučuje onaj osebujni strukturalni učinak koji uvećava traženu mistiku materijala.

Ako je većina ostvarenja Hadži Boškova još uvijek opterećena predstavljanjem, ima na ovoj izložbi djela, kao »Skulptura LR«, u kojima se začinju novi plastički problemi. U tom djelu Hadži Boškov kao da želi svoju skulpturu osloboditi svakog fabuliranja (značenja i poruke) i ostvariti samo »stvaran materijal u stvarnom prostoru«. Od jednostavnih jedinica oblika on gradi ritmičku organizaciju prostora i tako se približava poetici minimal-arta, za koju je karakteristično umnožavanje oblika, njihova protežitost i predstavljanje dinamičkih sila uz pomoć velikih geometrijskih sklopova.

Kao rijetko koji od makedonskih umjetnika Petar Hadži Boškov može se u suvremenoj našoj skulpturi svojim opusom odjeliti i razvrstati. U njegovu djelu vlada, danas snažnije nego ikada, sustavnost i sklad, a izraz mu je osebujan i snažan. O njegovu zrenju svjedoče i izložene gravure povezane s kiparstvom istorednim ustrojstvom forme.

Vladimir MALEKOVIC